SERVING AUTHORS WORLDWIDE
AU SERVICE DES AUTEURS DANS LE MONDE
AL SERVICIO DE LOS AUTORES EN EL MUNDO

Society of Audiovisual Authors

SG21-0820
Source language: English / Written on: 29/09/2021

Аудиовизуалният сектор на Италия: справедливо възнаграждение и икономически растеж

Как признаването на правата за възнаграждение на аудиовизуалните автори е помогнало за подкрепа на растежа на индустрията

1. Въведение

Италия е една от страните, които прилагат неотменими права на възнаграждение за творците в аудиовизията. В резултат на това тези автори - сценаристи и режисьори, които играят незаменима роля в аудиовизуалните продукции – се възползват от един от най-силните законодателни режими в света, гарантиращ справедливо възнаграждение за широк спектър от ползване на техните произведения.

Неотменимите права на възнаграждение в Италия са въведени за първи път както за автори, така и за изпълнители през 1997 г. Със законодателен акт No. 154/1997 Италия прилага Европейската директива 93/98/ЕЕС относно хармонизиране на срока на закрила на авторското право и сродните му права.

Тези законови права на възнаграждение се оказват ефективни при осигуряване на справедливо възнаграждение за филмовите творци. Фактът, че те не могат да бъдат договорно отменени и че са обект на колективно управление, осигурява силна и справедлива среда за авторите, за да договарят използването на своите произведения.

Италианският режим помага да се поддържат работни места за много творци в аудиовизията, като същевременно подкрепя развитието на националната аудиовизуална продукция и нейния износ в чужбина.

Анализът проследява законодателната рамка в Италия и посочва ключови данни за индустрията, които илюстрират растежа на аудиовизуалния сектор през последните години.

2. Правен анализ

А. Авторство и собственост върху аудиовизуални произведения

Италианският закон за авторското право от 1941 г. (Закон за защита на авторското право и сродните му права, № 633 от 22 април 1941 г.) урежда кинематографичните и други аудиовизуални произведения в членове 44 до 50, в рамките на глава IV от Дял I, посветен на специалните разпоредби относно правата за използване на определени категории произведения.

Чл. 44 счита за съавтори на кинематографично произведение:

• режисьор,

• автор на сценария (сценарист) и

• музикалния композитор.

Въпреки това, според чл. 45 и 46, продуцентът на кинематографичното произведение (лицето, което организира производството му) има права за използване и не е възможно договаряне на обратното [1](cessio legis).

Б. Права на аудиовизуални възнаграждения, признати от закона в Италия

Член 46bis, който въвежда справедливо право на възнаграждение за излъчване, предоставане на достъп онлайн и превод на диалозите, е приет през 1997 г. със Законодателен декрет № 154/1997. Тази промяна е постигната благодарение на натиска от самите аудиовизуални творци, които дотогава не са получавали приход от използването на аудиовизуални произведения. В резултат на това италианският закон установява неотменими права на възнаграждение за следните видове експлоатация:

1. Всяко публично съобщаване по ефир, кабел или сателит (чл. 46bis-1). Когато правата за излъчване са предоставени на продуцента, авторите на кинематографични и подобни произведения (като телевизионни филми, телевизионни сериали и мини-сериали, теленовели и сапунени опери, ситкоми, документални филми и анимационни сериали) имат право на отделни, справедливи възнаграждение за всеки акт на съобщаване до публиката по ефир, кабел и сателит. Това възнаграждение се заплаща от излъчващите организации.

2. Всяка друга употреба (чл. 46bis-2). Авторите на кинематографични и подобни произведения имат неотменимо право да получават справедливо възнаграждение за всеки отделен акт на използване, което се плаща от тези, които използват правата. Това включва съобщаване до публиката на обществени места (хотели, ресторанти, кафенета, транспорт и др.), както и всички видове онлайн експлоатация (както при поискване/интерактивно/, така и линейно предаване / стрийминг/).

3. Превод и адаптация на италиански на диалозите (чл. 46bis-3). За всяко използване на аудиовизуални произведения, чийто оригинален език не е италиански, авторите на производните произведения (преводачи / адаптатори на италиански език) имат право на справедливо възнаграждение.

4. (Само за музикални композитори) - Прожекции (чл. 46.3). Музикалните композитори имат право на отделно възнаграждение, дължимо от ползвателя, който публично показва творбата[2] . Теоретично, сценаристите и режисьорите имат право на такова възнаграждение, но само ако не получават възнаграждение въз основа на

[1]Подобен механизъм се прилага към изпълнителите на базата на чл. 84 от закона;

[2]Въпреки, че не е уточнено в закона, този параграф се интерпретира като приложим към излъчване и онлайн използване;

процентен дял в приходите от театрална експлоатация и нищо друго не е договорено с продуцента (чл.46.4). Член 46.4 обаче никога не е прилаган на практика и сценаристи и режисьори не са могли да получат такова допълнително възнаграждение.

5. Наем: (чл. 18bis-5). Като ефект от прилагането на Директива 2006/115 на ЕС относно отдаването под наем и права на заем, на аудиовизуалните автори се предоставя неотменимо право на справедливо възнаграждение в замяна на прехвърляне на изключителното право на отдаване под наем на аудиовизуалните продуценти.

B. Ролята на колективното управление на права

Една от основните силни страни на италианския правен режим за възнаграждения за аудиовизуалните автори е неговата връзка със стабилна и ефективна система за колективно управление. Възнагражденията, въведени с член 46bis, се дължат директно от ползвателите (не от продуцентите). Те се управляват от организацията за колективно управление SIAE на базата на доброволни договори с автори, тъй като италианското законодателство не изисква формално задължително колективно управление за такова възнаграждение[3]. Законодателството помага за провеждането на честни и балансирани преговори, като позволява участието на авторското дружество в подкрепа на творците. SIAE има право по закон да договаря тарифите и, в случай че страните не успеят да постигнат споразумение, SIAE може да започне специфична арбитражна процедура. SIAE установява тарифите, събира и разпределя възнаграждението на авторите, които представлява чрез пряко членство или чрез споразумения за представителство с чуждестранни организации. В замяна продуцентите запазват упражняването на правата за използване на кинематографичните и подобни произведения въз основа на cessio legis, без да е възможно обратното споразумение.

3. Ключови икономически тенденции – Данни за индустрията и развитие

Режимът на защита на правата на Италия помага за широкото развитие и за успеха на аудиовизуалния сектор. Правата на справедливо възнаграждение, въведени през 1997 г. както за автори, така и за изпълнители, създават и подхранват огромна общност от аудиовизуални автори, без да има отрицателни ефекти върху развитието на италианския аудиовизуален пазар. Напротив, както показват данните и тенденциите на растеж, силният правен режим насърчава динамичното развитие на националния аудиовизуален сектор и износа му в чужбина.

[3] Въпреки че италианското законодателство не изисква задължително колективно управление за такива възнаграждения, на практика тези права се управляват на колективна основа от местното дружество SIAE, тъй като възнаграждението е неотменимо и е обезпечено със закон.

А. Продукция на филми

Броят на произведените италиански филми постепенно се е увеличил през последните 40 години, както е показано в Таблица 1. Прави впечатление, че тази положителна тенденция се засилва след въвеждането на справедливото възнаграждение през 1997 г., със 109% ръст през последните 21 години, нараствайки от 71 италиански филма, произведени през 1997 г., до общо 149 през 2018 г. (Таблица 1).

Table 1 – Italian films production 1980-2018

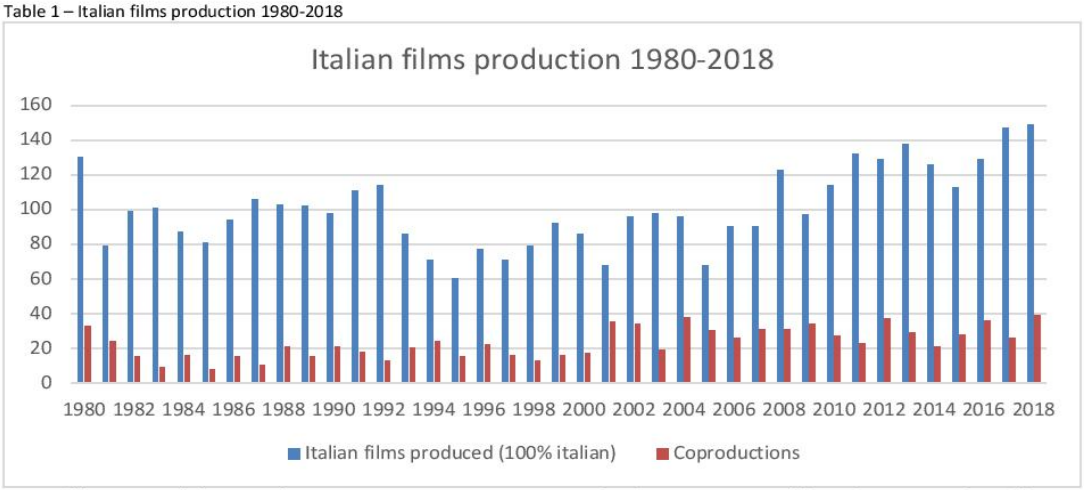

Source: "*Il cinema in sala*". Reports from 1980 to 2018. Associazione Nazionale Industrie Cinematografiche Audiovisive e Multimediali.

По отношение на продукцията на игрални филми в Европа през 2019 г. Италия се нарежда на 1-во място, както е показано в Таблица 2. От първите седем страни, пет имат въведена схема за право на възнаграждение (а именно: Италия, Испания, Франция, Холандия и Швейцария).

Table 2- Number of theatrical feature films produced (2015-2019)

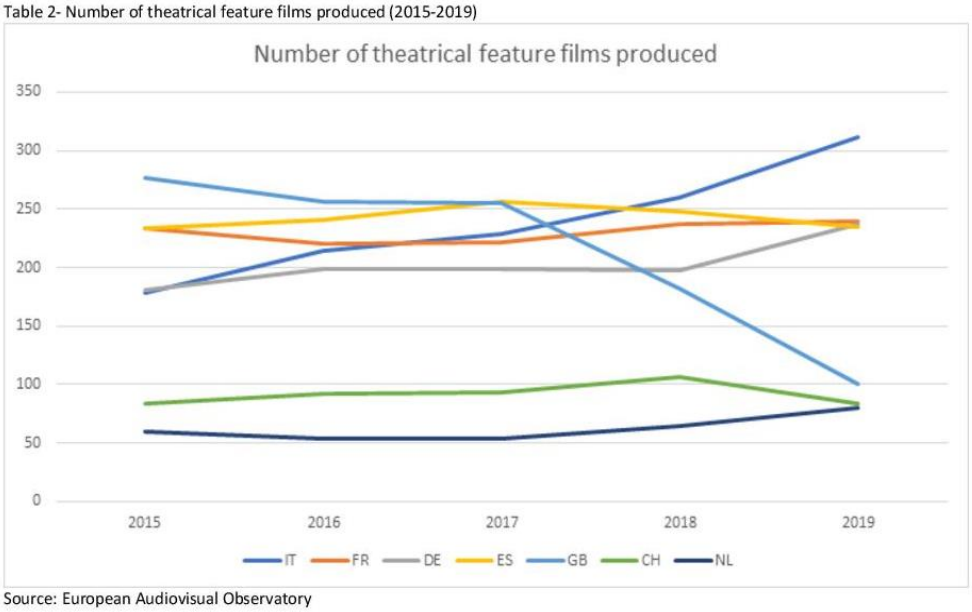

Source: European Audiovisual Observatory

Б. Прожекции

Общите брутни приходи от боксофиса през последните 20 години са се увеличили с повече от 20%, от 545,8 милиона евро в 2000 г. до 667,91 млн. евро през 2019 г., като пикът от 772,77 млн. евро е достигнат през 2010 г., което показва, че съществуването на право на възнаграждение не засяга пазара и благополучието на киносалоните и техните програми (Таблица 3-А). Тази тенденция се потвърждава и при проследяване на динамиката на посещаемост на киносалоните през периода (Таблица 3-Б).

Table 3-A – Total gross box office revenues (2000-2019)

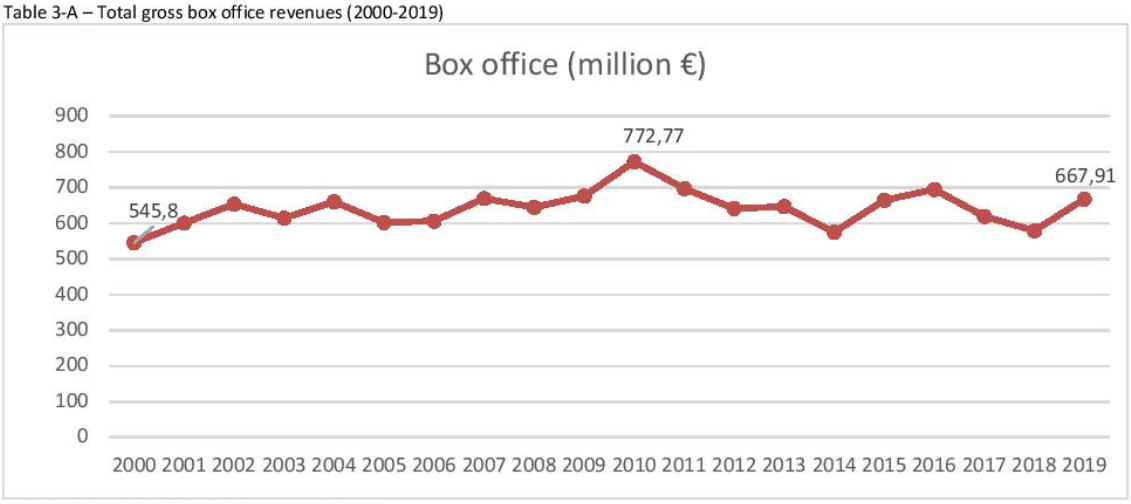

Source: European audiovisual observatory, CNC

Table 3-B – Total admissions (2000-2019)

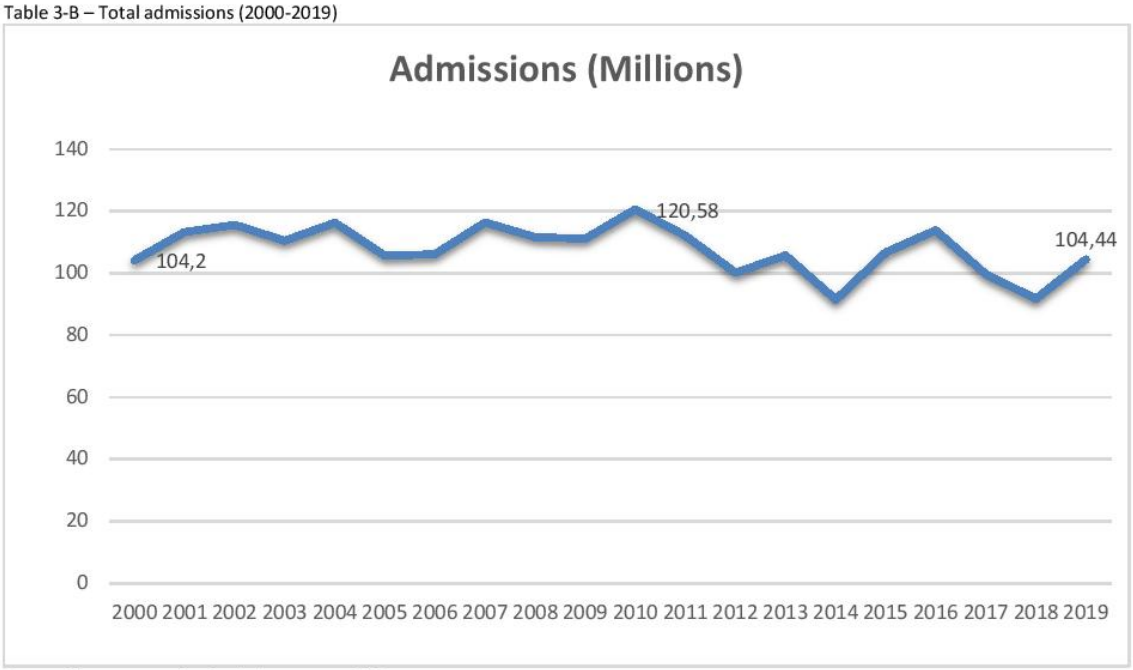

Source: European audiovisual observatory, CNC

Според ANICA (Националната асоциация на аудиовизуалната кинематографска индустрия), италианското производство (включително копродукции) през 2019 г. отчита приходи от 134,8 милиона евро в боксофиса (+5,39% увеличение в сравнение с 2018 г.), което представлява общ пазарен дял от 21,22% в Италия[4]. През същата година 193 италиански продукции или копродукции са пуснати за първи път в кината със среден приход от €611 858 на филм.

B. Телевизионно излъчване и онлайн експлоатация

Пазарът на излъчване е стабилен през последните години и въвеждането на справедливо възнаграждение точно през 1997 г. не оказва негативно влияние върху развитието му. Докладът „Entertainment and Media Outlook 2020-2024“, публикуван от PWC, предоставя интересна тенденция през 2015-2019 г. Този преглед е особено релевантен, тъй като изобразява стабилното представяне на аудиовизуалната индустрия преди финансовата криза, която засегна целия културен сектор в Италия.

Традиционните приходи от реклама от традиционните телевизионни канали остават ключови, въпреки че имат само леко увеличение (0,7%) от 2015 до 2019 г., поради бавното, но прогресивно преминаване към цифрово използване. Доходът от годишната такса за излъчване на RAI (canone radiotelevisivo) е нараснала (въпреки намаляването на таксата, плащана от всеки собственик на телевизор) благодарение на новата антипиратска практика за събиране. Най-забележителното от всичко е, че има огромен ръст на приходите от OTT услуги (356,4% от 2015 до 2019 г.) и обществена стратегия за предоставяне на публични грантове в подкрепа на национални продукции.

Table 4 - Audiovisual Industry – Economic value 2015-2019 (million €)

Table 4 - Audiovisual Industry – Economic value 2015-2019 (million €)

	2015	2016	2017	2018	2019	Trend
RAI license fee	1.637	1.909	1.776	1.759	1.798	9,8%
TV subscription	3.016	3.102	3.151	3.270	3.089	2,4%
TV Advertising	3.012	3.155	3.124	3.163	3.034	0,7%
Total TV	**7.665**	**8.166**	**8.051**	**8.192**	**7.921**	**3,3%**
Box Office	664	695	619	579	668	0,6%
Cinema Advertising	23	24	25	27	30	30,4%
Total Cinema	**687**	**719**	**644**	**606**	**698**	**1,6%**
Subscription VOD	60	143	246	317	427	611,7%
Transactional VOD	57	73	85	96	107	87,7%
Total OTT Video	**117**	**216**	**331**	**413**	**534**	**356,4%**
Home Video rental	36	28	25	19	16	-55,6%
Home Video sell-through	296	271	230	174	144	-51,4%
Total Home Video	**332**	**299**	**255**	**193**	**160**	**-51,8%**
Total Audiovisual Market	**8.801**	**9.400**	**9.281**	**9.404**	**9.313**	**5,8%**

Source: PriceWaterhouseCoopers "Global Entertainment and Media Outlook 2020-2024"

[4]4 ANICA, Il cinema in sala nel 2019: i dati del box office, намира се тук: http://www.anica.it/allegati/DATI/Box%20Office%202019_conferenza_1501_relazione.pdf

Въпреки развитието на онлайн средата, телевизията (безплатна и платена) остава централната медия в аудиовизуалната екосистема на Италия. Тази реалност е илюстрирана в Таблица 5, която представя структурата и приходите за аудиовизуалната продукция в Италия по вид използване от 2003 до 2018 г. с прогноза за 2020-2022 г.

Глобалните приходи на аудиовизуалния пазар възлизат на 9,9 милиарда евро през 2018 г. Приходите от OTT Интернет услугите са нараснали значително през последните години и особено през 2020 г. поради Covid- 19 пандемията.

Table 5 - Structure and evolution of revenues of the audiovisual production by type of use in Italy (2003 – 2022) (billion €)

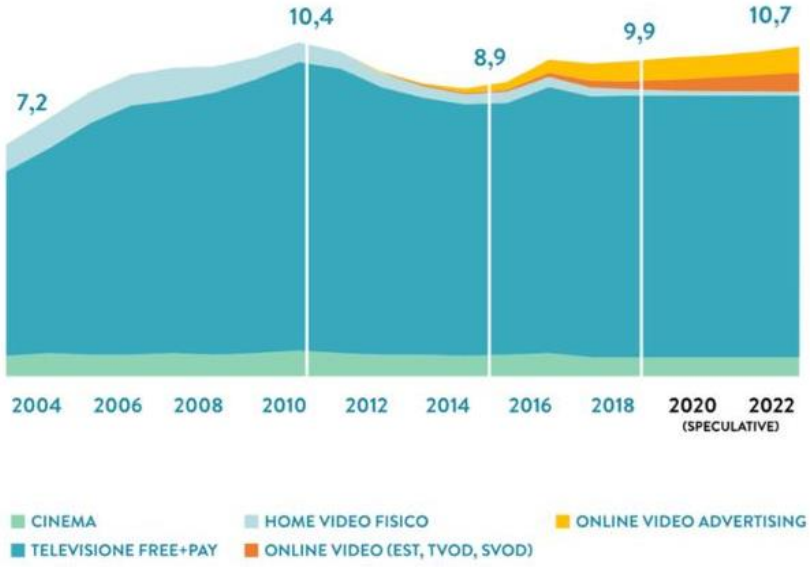

Source: *Primo rapporto sulla produzione audiovisiva nazionale, Associazione Produttori Audiovisivi, 2020.*

Телевизионната продукция (38%) и филмите (26%) представляват основните категории в аудиовизията, следвани отблизо от развлекателни предавания, документални филми и анимация (33%).

Както може да се види в Таблица 6, стойността на италианската телевизионна и кинематографска продукция се е увеличила от 1045 милиона евро през 2017 г. до 1 300 милиона евро през 2019 г. Очевидно има нарастваща тенденция в развитието на игралните филми и телевизионните игри и сериали за VOD услуги (представляващи 480 милиона евро през 2019 г.). Повечето от тези сериали и филми също се изнасят в цяла Европа и света, с примери като „Гомор“, „Гениалната приятелка”, „Новият папа”, „Комисар Монталбано“, „Сабура” или „Медичите”.

Table 6 - Value of national audiovisual production by macro-area (including co-productions) - 2017 - 2018 and first estimate 2019 (million EUR)

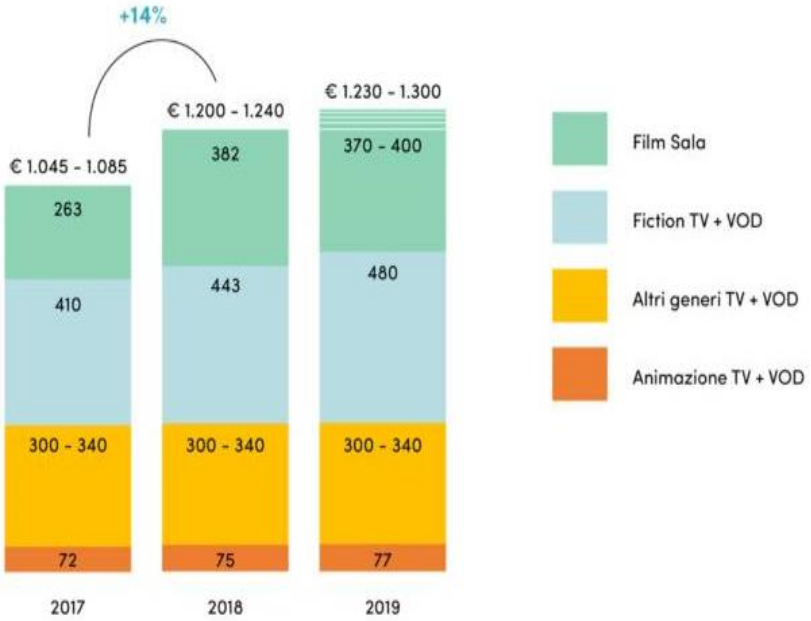

Source: *Primo rapporto sulla produzione audiovisiva nazionale, Associazione Produttori Audiovisivi, 2020*

Междувременно инвестициите на големите компании за стрийминг на видео постоянно нарастват. OTT платформи през 2019 инвестират около 70 милиона евро в италиански сериали и филмова продукция (в сравнение със 17 милиона евро през 2017 г.), докато през 2020 г. очакваните инвестиции са от 90-100 милиона, 110-140 милиона през 2021 г. и 140-195 милиона в 2022 г. (Таблица 7).

Table 7 - Estimate of the value of investments in audiovisual production by OTT operators in the Italian market – 2017-2022 (million EUR)

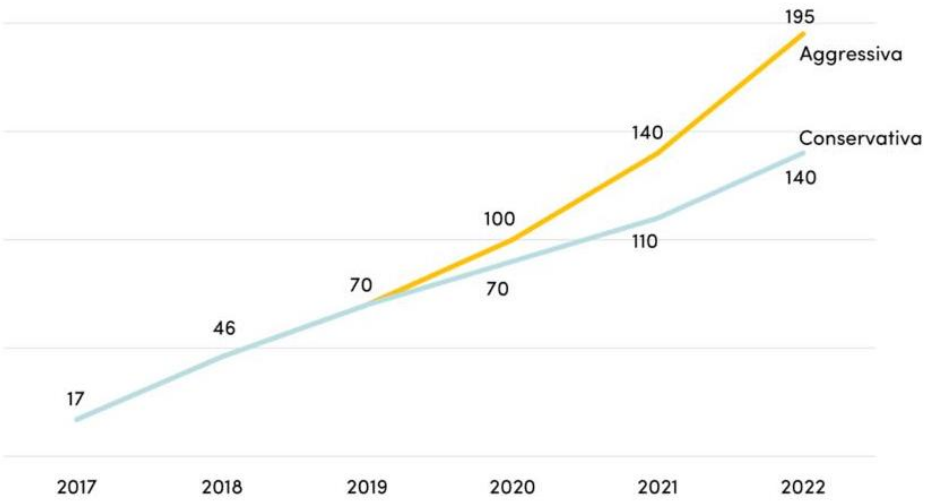

Source: *Primo rapporto sulla produzione audiovisiva nazionale, Associazione Produttori Audiovisivi, 2020*

Качествата на италианските аудиовизуални продукции се потвърждават и от цифрите, свързани с износа на филми и сериали извън националните граници в периода 2007-2016 г. С общо 1965 филмови продукции, от които 38,8% се изнасят в рамките на ЕС, Италия се

нарежда на четвърто място сред петте най-развити филмови индустрии в Европа, предшествана съответно от Франция, Обединеното кралство и Германия и пред Испания[5].

4. Въздействието върху италианските и чуждестранните автори на аудиовизия

А. Събираемост от страна на SIAE

Таблица 8 показва постоянното нарастване на събраните суми за аудиовизуални произведения от местната организация за колективно управление през последните години: от 31,1 милиона евро през 2007 г. до общо 54,36 милиона евро през 2019 г., с изключение на спада, наблюдаван през периода 2008-2012 г. в резултат на финансовата криза, която засяга целия културен сектор.

Отличните резултати през 2015 и 2016 г. (особено по отношение на излъчването) се дължат на узаконяването на споразумението с Mediaset-RTI и с последващо събиране на авторски права като текущи плащания и просрочени задължения. От друга страна, от 2017 г. нататък, събираемостта е засегната от спирането на плащанията през 2017 г. от единствения сателитен телевизионен оператор (Sky TV)[6]. Въпреки тази непостоянна тенденция, събираемостта нараства с около 30% през последното десетилетие.

Table 8– Total audiovisual and broadcasting collections – SIAE – 2007-2019 (EUR million)

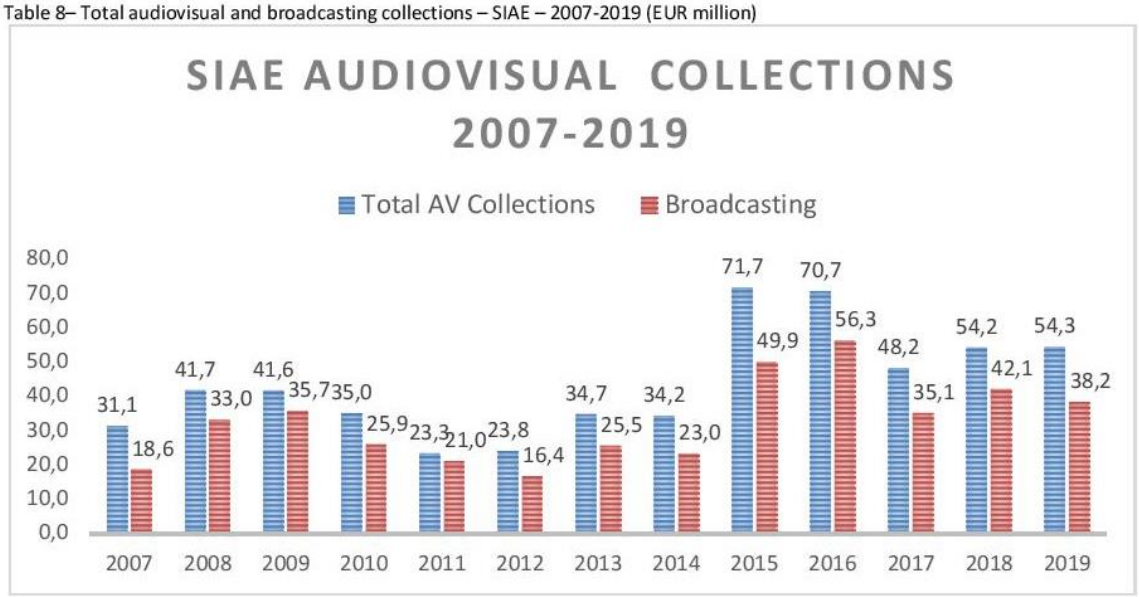

Събираемостта от цифрово използване (Таблица 9) се увеличава постоянно от 2013 г., когато SIAE започва да събира авторски възнаграждения за онлайн ползване (0,4 милиона евро), до 2019 г. (с 3,93 милиона евро).

[5]Източник: European production and exports. Movie exports by country – Number of national film productions and their relative quota within Europe (2007-2016). International circulation of Italian Cinema (research project funded by the Italian Ministry of Education, Universities and Research), 2019.

[6]Sky TV спира плащанията на аудиовизуалното „справедливо обезщетение“ -„equo compenso” през 2017 г. През 2018 г. SIAE започва производство пред съда в Милано

Table 9 – Online audiovisual collections – SIAE – 2013-2019 (EUR million)

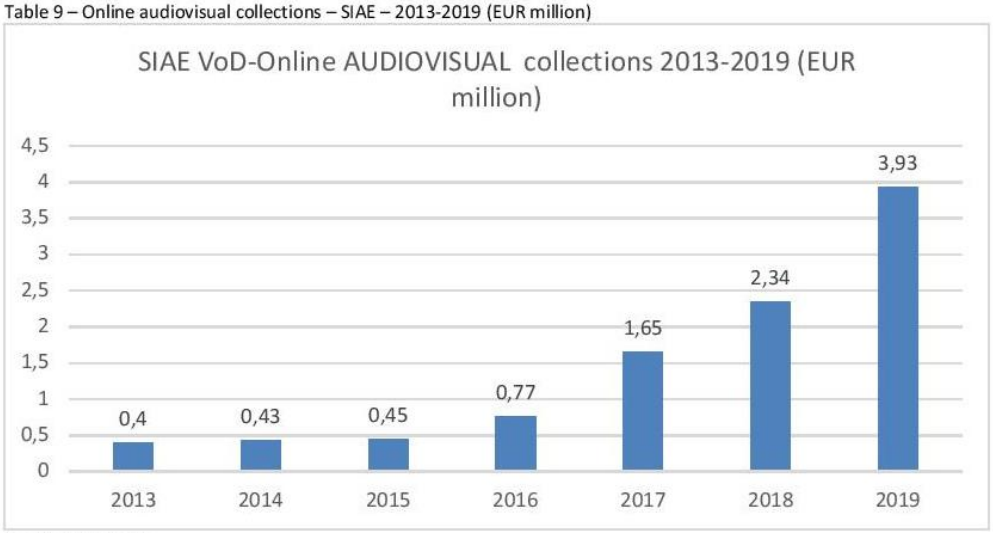

CISAC I&E Report

Според данните за 2019 г., публикувани в доклада за прозрачност на SIAE, Италия се нарежда на 2-ро място в света по отношение на сумите, събрани за аудиовизуални произведения, след Франция, с 54,36 милиона евро, което представлява 8,76% от световните приходи от аудиовизуални права. Този отличен резултат до голяма степен се дължи на положителните ефекти на неотменимото право на възнаграждение за аудиовизуални автори, установен в италианското законодателство.

Б. Финансиране на културни и социални дейности

Италия се превърна в световен лидер в защитата на културата и културните общности поради своя силен режим на справедливо възнаграждение.

Член 71-octies от италианския Закон за авторското право изисква от дружеството на авторите SIAE да отделя 10% от сумите, събрани от частно копиране, за дейности, които подкрепят творчеството в национален и международен аспект и за насърчаване на младите хора, под ръководството на Министерството на културата. През 2019 г. възнагражденията от частно копиране от аудиовизуалния репертоар възлизат на 9,1 милиона евро[7].

Както е показано в годишния доклад на SIAE за 2019 г. и в доклада за прозрачност на SIAE за 2019 г., SIAE разпределя тези ресурси за програми за обучение на професионалисти в областта на изкуството и подкрепа за млади автори в международните пазари. През 2019 г. тези средства възлизат на 13,5 млн. евро и са финансирани 144 проекта.

Освен това, чрез фонд за солидарност, SIAE предоставя финансова подкрепа (благотворителни, солидарни дейности и социални помощи) на автори, които са в неравностойно положение поради възраст и физически, икономически, социални или семейни причини. През 2019 г. фондът, отпуснат за солидарни дейности, възлиза на 1,6 млн. евро.

По време на финансовата криза от пандемията на COVID през 2020 г. SIAE финансира Спешен фонд за солидарност в размер на 500 000 евро и веднага предлага 2 500 хранителни пакета на членове в условия на бедност и/или инвалидност и/или в несигурно здравословно състояние. В същото време е създаден фонд за извънредна подкрепа в полза

[7]Годишен отчет на SIAE за 2019 г.

на всички членове, в размер на 60 милиона евро, насочена към подпомагане на разпределянето на възнаграждения през следващите две години. Накрая, по предложение на SIAE, италианското правителство се съгласява и разпределя 10% от възнаграждението за частно копиране на автори, изпълнители и културни агенти, които са били директно засегнати от пандемичната криза.

Подробна информация за всички дейности, разработени през 2020 г., можете да намерите тук: https://authorsocieties.eu/content/uploads/2020/04/press-release-covid-19-emergency-measuresadopted-by-siaes-management-board.pdf

Всички мерки, приети от SIAE за преодоляване на кризата с COVID, са до голяма степен възможни поради събраните възнаграждения от права за частно копиране и справедливо възнаграждение.

5. Заключения

Италия е развила просперираща аудиовизуална индустрия в продължение на много години, включваща филми, сериали, телевизионни програми и други аудиовизуални произведения. Това се отразява върху икономическия растеж на сектора, а данните показват увеличение на филмовите продукции, на приходите в боксофиса, както и нарастващ износ, ръст в събраните авторски възнаграждения и положителни резултати в сравнение с други страни.

Консолидираният правен режим, основан на неотменими права на възнаграждение за аудиовизуалните автори, играе ключова роля в тази успешна еволюция и е главен фактор за насърчаване на творчеството, стимулира създаването на квалифицирана творческа общност и води до ръст в заетостта и до икономически растеж в целия сектор.